

Komunikacja naukowa

W stronę otwartości i współpracy

21 października 2015 r., Politechnika Poznańska

Emanuel Kulczycki

OPEN  **International
ACCESS WEEK**



Plan prezentacji

1. Otwartość w nauce czy otwarta nauka?
2. Obszary otwartej nauki.
3. Korzyści z otwartej nauki.
4. Zagrożenia.



Otwartość w nauce czy otwarta nauka?

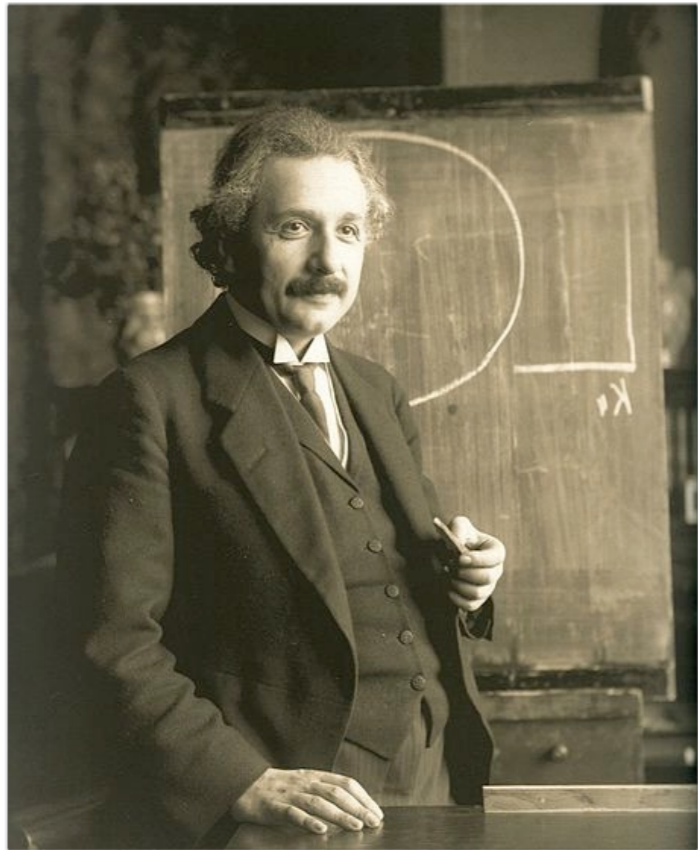
Nauka kiedyś



- ▶ Podstawą nowożytnej nauki jest intersubiektywna komunikowalność i weryfikowalność wyników.
- ▶ Naukowcy wydają i publikują publikacje.
- ▶ Dostęp do publikacji wyznacza zamożność badacza.
- ▶ Brak „wskaźników wpływu”.

Otwartość jest immanentną cechą nowożytnej nauki

Nauka dziś



- ▶ Publikacje w większości wydają komercyjni wydawcy.
- ▶ Bibliometryczne wskaźniki wpływu określające „jakość przez ilość”.
- ▶ Ogromne koszty „utrzymywania” komercyjnych baz danych.
- ▶ Gigantyczne koszty komunikacji naukowej.

Otwarta nauka jest przywracaniem otwartości nauce

Otwarta nauka

```
graph TD; A[Otwarta nauka] --> B[Swobodna wymiana myśli, koncepcji, idei]; A --> C[Umożliwianie weryfikacji wyników naukowych]; B --> D[Otwarta nauka to paradygmat komunikacji naukowej]; C --> D;
```

Swobodna wymiana myśli,
koncepcji, idei

Umożliwianie weryfikacji
wyników naukowych

Otwarta nauka to paradygmat komunikacji naukowej

Podstawowe konsekwencje otwartej nauki

Transparentność
praktyk naukowych

Łatwiejszy dostęp do
literatury naukowej

Prostsze weryfikowanie
wyników

Zmniejszenie
kosztów
funkcjonowania
nauki

Wiedza staje
się dobrem
społeczności



Obszary otwartej nauki

Obszary otwartej nauki

Otwarty dostęp do
publikacji
(*open access*)

Otwarty dostęp
do danych
badawczych
(*open data*)

Otwarty proces
badawczy
(*citizen science*)

Open Access

OPEN  **ACCESS**

Green OA

Gold OA

Open Data

Wyniki bez danych są niepełne – problem recenzji i odtworzenia

Big Data oraz „automatyczne” odkrycia naukowe

Dane wyników negatywnych – nauka to nie pasmo sukcesów!

Citizen Science

Włączanie nienaukowców proces naukowy

Projekty i aplikacje, które aktywizują przez grywalizację

Otwarcie procesu naukowego – *Open Notebook Science*

Mole Bridge

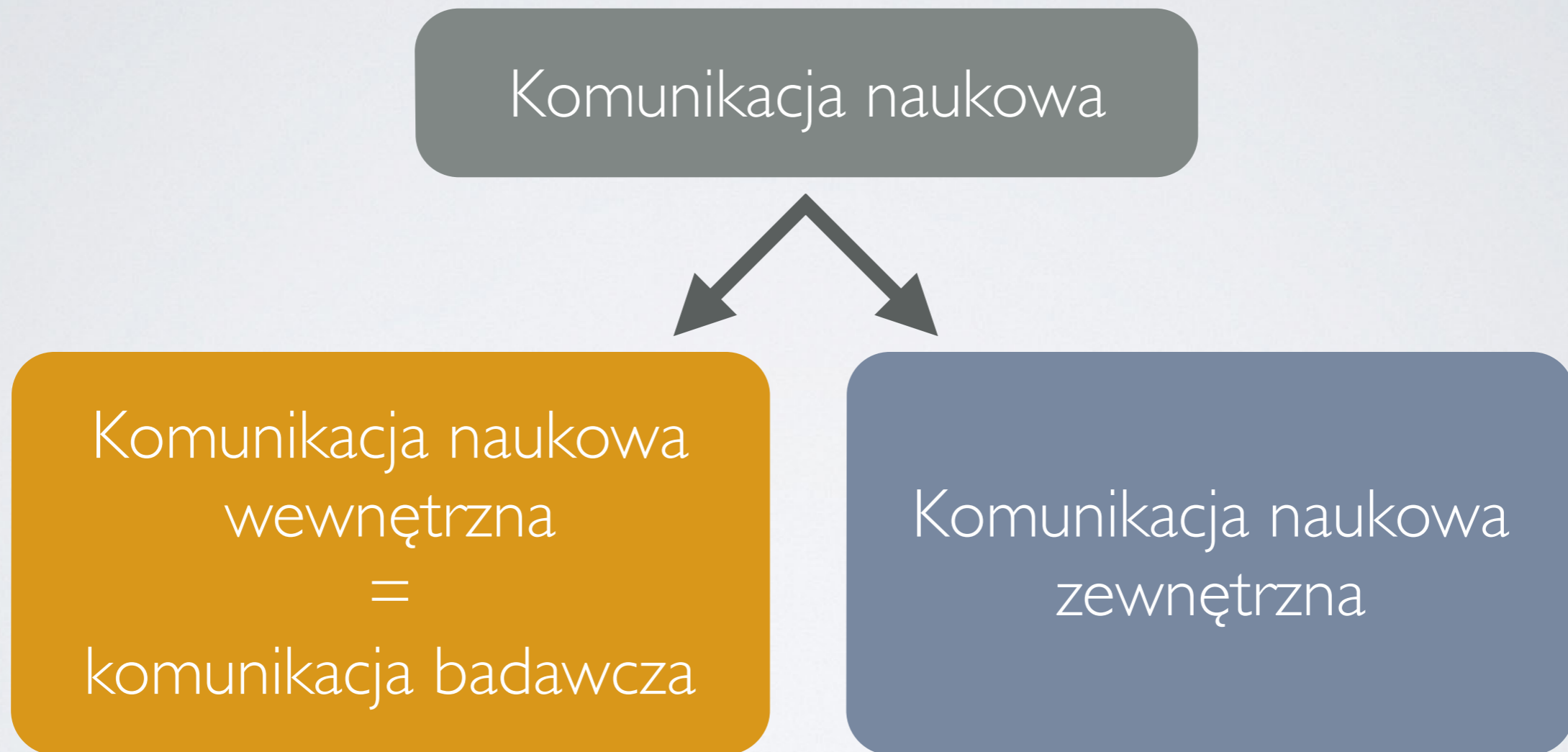


Kluczowa sprawa

Tak rozumiana otwartość jest dostępna dzięki różnym narzędziom komunikacji (Web 2.0, Nauka 2.0)

Komunikacja naukowa nie tyle jest obszarem Otwartej Nauki, co jest jej fundamentem!

Komunikacja naukowa

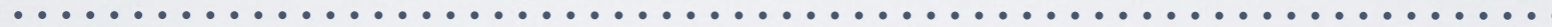


Otwarta komunikacja naukowa

Kultura partycypacji – blogi, media społecznościowe

Miliony recenzentów – blogosfera akademicka

Narzędzia komunikacji jako narzędzia badawcze (Twitter)

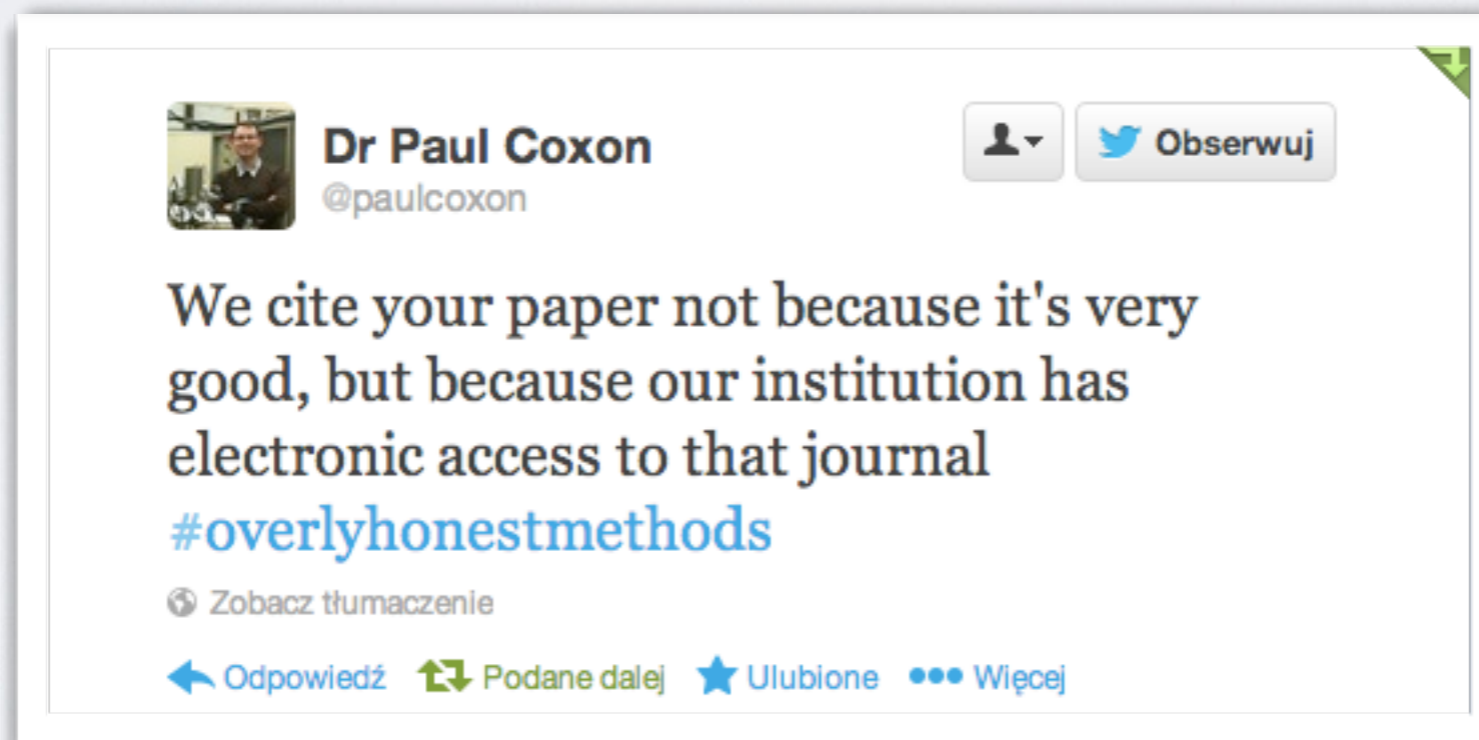


Korzyści z otwartej nauki

„Oznaczanie terytorium”

Istnieje ten,
kto jest widoczny

Wzrost cytowań,
bo jest się widocznym



Korzyści dla naukowca

```
graph TD; A[Korzyści dla naukowca] --> B[Rozpoznawalność autora naukowego]; A --> C[Nawiązywanie współpracy (Academia.edu)]; A --> D[Bycie czytany!];
```

Rozpoznawalność
autora naukowego

Nawiązywanie
współpracy
(*Academia.edu*)

Bycie czytany!

Korzyści dla instytucji naukowych

Siłą instytucji
są naukowcy

Widoczność uczelni

Atrakcyjność dla studenta
(widzę kto i co robi)

Awans w rankingach
webometrycznych

„Zapora plagiatowa”

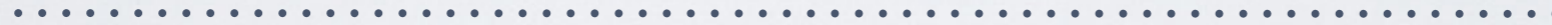
Korzyści dla podatników i grantodawców

Wyniki badań
raz opłaconych są
dostępne
bezpłatnie

Wizerunek instytucji i nauki
w społeczeństwie

Likwidacja
podwójnego
finansowania





Zagrożenia

Potrzebna jest systematyczna zmiana postaw



Za dużo „śmieciowych” publikacji i danych



Oczywiście nie wszystko w nauce musi być otwarte



Wybór modelu – Green vs. Gold – nie jest sprawą prostą



Drapieżni wydawcy jako konsekwencja otwartego dostępu



Dziękuję

kontakt: emanuel@ekulczycki.pl

Ilustracje: Public Domain

warsztat **badacza**